

Qələbənin poetik rəngləri

Gülxani Pənahın “Bütöv bir canıq - Azərbaycanıq” kitabı üzərində düşüncələr

Şəddat CƏFƏROV,
iqtisadiyyat elmləri üzrə
fəlsəfə doktoru,
Azərbaycan və Rusiya
Yazıçılar və Jurnalistlər
Birliklərinin üzvü,
Beynəlxalq Yazarlar Birliyinin üzvü

I hissə

Azərbaycanın tarixi taleyində Qarabağın müstəsna yeri var; Qarabağ tək-cə iqtisadi baxımdan deyil, hərbi-strateji baxımdan da Azərbaycanın taleyi üçün ayrıca əhəmiyyət daşıyır. Hələ Qarabağın mənəvi mühiti, təbiəti, faydalı qazıntıları... bütün bunları təsvürümüzə canlandırsaq, prezidentin, Ali Baş Komandanın “Qarabağ Azərbaycanıdır” hökmünün mahiyyətini daha aydın başa düşə bilərik.

Elə ona görə də tarixən də Qarabağın Azərbaycan üçün, bütöv-lükdə Qafqaz üçün nə demək olduğunu göstərən faktları da yada salmaq və bu faktların işığında Qarabağ həqiqətlərini daha aydın görmək olar. Vaxtı ilə Əhməd bəy Cavanşir deyirdi ki (o Həmidə xanım Məmmədquluzadənin atasıdır), Qarabağ Rusiya üçün Qafqaza açar, İran üçün qapıdır. Məlumdur ki, Qafqazı işğal etmək üçün Rusiya Qarabağı xüsusi olaraq diqqətdə saxlayırdı. Təbiət etibarını ilə farslaşmış İran hökmdarları da Qarabağı, Şuşanı fəth edərək əllərində saxlamaq və buradan qərargah kimi istifadə edərək bütün Qafqaza nüfuz etməyə çalışırdılar. Beləliklə, böyük tamahkar niyyətlər Qarabağ üzərində qarşı-qarşıya gəlməli olurdu. Rusiya Azərbaycanı işğal edəndən sonra İranla toqquşaraq onu məğlubiyyətə uğratdıqdan sonra şimali Azərbaycanı ələ keçirmək üçün Rusiya Azərbaycanı işğal etməyə çalışırdılar. Beləliklə, böyük tamahkar niyyətlər Qarabağ üzərində qarşı-qarşıya gəlməli olurdu. Rusiya Azərbaycanı işğal edəndən sonra İranla toqquşaraq onu məğlubiyyətə uğratdıqdan sonra şimali Azərbaycanı ələ keçirmək üçün Rusiya Azərbaycanı işğal etməyə çalışırdılar.

Elə ona görə də tarixən də Qarabağın Azərbaycan üçün, bütöv-lükdə Qafqaz üçün nə demək olduğunu göstərən faktları da yada salmaq və bu faktların işığında Qarabağ həqiqətlərini daha aydın görmək olar. Vaxtı ilə Əhməd bəy Cavanşir deyirdi ki (o Həmidə xanım Məmmədquluzadənin atasıdır), Qarabağ Rusiya üçün Qafqaza açar, İran üçün qapıdır. Məlumdur ki, Qafqazı işğal etmək üçün Rusiya Qarabağı xüsusi olaraq diqqətdə saxlayırdı. Təbiət etibarını ilə farslaşmış İran hökmdarları da Qarabağı, Şuşanı fəth edərək əllərində saxlamaq və buradan qərargah kimi istifadə edərək bütün Qafqaza nüfuz etməyə çalışırdılar. Beləliklə, böyük tamahkar niyyətlər Qarabağ üzərində qarşı-qarşıya gəlməli olurdu. Rusiya Azərbaycanı işğal edəndən sonra İranla toqquşaraq onu məğlubiyyətə uğratdıqdan sonra şimali Azərbaycanı ələ keçirmək üçün Rusiya Azərbaycanı işğal etməyə çalışırdılar.

çalışır ki, Qarabağdakı erməni silahlılarını qoruyub saxlasın, münə-qışə ocağını sönməyə qoymasın.

Hamımızın yaxşı yadındadır. 90-cı illərdən başlayan erməni iddialarının qarşısını Sovetlər Birliyinin hakim imperiyapərəst dairələri vaxtında almadı. Qarabağ dünyanın hər yerindən gətirilən terrorçularla, Ermənistan silahlıları ilə dolduruldu. Azərbaycanın daha böyük ərazilərinin işğalına tam zəmin hazırlandı.

Qarabağ işğal olundu, ətraf rayonlar da erməni vandallarının qəsbkarlıq niyyətlərinin qurbanı kimi çox dəhşətli faciələrə məruz qaldı.

Son otuz illik mərhələ işğal dövrü kimi Azərbaycanın tarixi yaddaşından heç vaxt silinməyəcək. Ermənistanın işğalçı dairələri dünyanın ikiüzlü siyasətçilərinin təhriki ilə işğal elədikləri torpaqlardan çıxmıdılar, çıxmaq istəmədilər. Hətta iş o yerə gəlib çatdı ki, Ermənistanın qərpbərəst baş naziri Paşinyan Şuşada kef məclisi quraraq “Qarabağ Ermənistanıdır, nöqtə” dedi. Bu artıq səbrin daşan, bütün dözümlərin tükənən zamanı idi.

Azərbaycan öz içindən vulkan kimi püskürdü. Ali Baş Komandan düşmənin sərhəd bilməyən işğalçı niyyətlərinə cavab vermək üçün ordumuza əks hücum əmri verdi. Qarabağda odlu-olovlu ölüm-dirim savaşı başladı. 44 günlük savaşı tarixi yolu da gözəlrimiz önündədir və sonluğunu da böyük qələbə kimi xalqımız əbədi olaraq bayram edəcək. Bütün bunları ona görə sadalayırıq ki, II Qarabağ müharibəsi xalqımızın həyatında az qala bir qərinə qədər yaşanan durğunluğa son qoydu. Fikirlər, düşüncələr Azərbaycan ordusunun mənəvi qüdrətinə dayaqlı durdu. Şairlər, söz-sənət adamları öz yaradıcılıqları ilə xalqımızın haqq savaşında demək olar ki, ordumuzla birgə savaşa girdi.

Azərbaycanın demək olar ki, əli qələm tutan hər bir sənətkarı istər müharibə zamanında, istərsə də müharibədən sonrakı mərhələdə qələbəyə aparan yolu bədii sözlərin işığında xalqın yaddaşına yazdı.

Bu mərhələdə, yəni qələbədən üzü bəri başlanan tarixi ədəbiyyatımız üçün də yeni zamanın başlanğıcı oldu.

Bütün varlığı ilə sözə sarılan şairlərdən biri də Gülxani Pənahdır. Əlbəttə, onu Azərbaycan mənəvi mühiti zəngin və çoxşaxəli yaradıcılığından yaxşı tanıyır. Onun qələbə təntənəməsi, II Qarabağ müharibəsinin qəhrəmanlarına, bir sözlə, böyük zəfərə həsr olunmuş möhtəşəm “Bütöv bir canıq - Azərbaycanıq” adlı kitabını mən elə zəfərin təntənə dərsləri adlandırdım. Kitab tarixi bir ənənəni yada salan “Allahım” şeiri ilə başlayır. Məlumdur ki, Azərbaycan klassik ədəbiyyatında müəlliflər öz əsərlərini daha çox Allaha müraciətlə başlayır. Fikir və məramlarını ifadə etmək üçün ondan kömək diləyirdilər. Gülxani Pənah da “Allahım” şeiri ilə sanki belə bir istəklə üzünü ulu yaradana tutur.

Allahım, bu gen dünyada
bir parça Vətənim var...

İblislər onu da bizə çox görür,
Yığılır bir yerə, xanalar qurur,
İlgəklər atır, torlar hödür...

Bir parça yurduma nəfis salır,
göz dikir, qanlar tökür...

Allahım, sən görürsən axı
sənə çatan ah, nalələr
neçə-neçə canlar sökür...

Allahım!

Oğullar böyüdürük nə biləkli,
enli kürəkli, ellər yaraşığı,
haqq diləkli, haqq aşığı,

qeyrətilə doğulan,
İblis fitnəsindən qəzəbində boğulan,
vulkan kimi kükrəyən,
Səməndər tək yanan,
alışan,
şəhid olan, qazi olan!

Allahım nədir günahımız

belə bir qismət, yazı olar?

Göründüyü kimi müəllif Allaha xitabında onun hər şeyi gördüyünü, nəyin doğru, nəyin yalan olduğunu bildiyini ulu yaradana xitabında misralara çevirir. Müəllifin hissləri və duyğuları otuz illik işğal dövründəki mənzərəni yada salır. Bir milyonadək insanın işğala məruz qalaraq yerindən-yurdundan didərgin olması, həyatlarının axarını faciəli bir duruma çəkmiş olan vandal erməni cinayət-karlığının ifşası var bu duyulan-malarda.

Bir sözlə, müəllif dünyada əbədi nizam istəyir. Bu nizam isə ədalətli bir gücün haqsızları cəzasına çatdırmasından keçir. Əgər həyatımızda biz həqiqətin, ədalətin bərpası istəyiriksə, demək, toparlanmalı, gücümüzü bir araya gətirməliyik. Müəllif doğru olaraq anaların böyütdüyü oğulların vətəni xilas edəcək yeganə qüvvə olduğunu da gizlətmir. Sadəcə ulu yaradandan ədalət naminə mənəvi dəstək umur. O istəyir ki, haqq savaşına qalxmış oğulların vətən haqqını qaytarmasına tanrının özü yardımçı olsun.

Müəllif Azərbaycan xalqının tarixi faciələrini də xatırladır və onu da gizlətmir ki, insanın da dərd daşımaq üçün səbr, dözümlü imkan hədsiz deyil. I Qarabağ savaşında minlərlə insanın itkin düşməsi, həlak olması, bir milyondan çox insanın vətənsiz, yurd-suz qalması, ağır xəstəliklərə düşməsi, vaxtsız gələn ölümlərin qarşısında ki çarəsizliklər - bütün bunların hamısı dərd deyilmə? G.Pənah elə bu yanlış ilə şeirinə davam edir:

Allahım, yorulmuşam bu dərdlərdən,
Hər eldə, obada Şəhidlər Xiyabanı...

Şəhid məzarları tutub çöllü-biyabanı...

Hər yerdə bir məzaristan,
hər elə o məzaristan güllü-gülüstan...

göz yaşlarıyla bəslənir,
göz yaşlarıyla sulanır,

Allahım dərddən içim süslənir,
Allahım gördükçə ruhum sarsılır,
qəlbim bulanır!

Allahım, sən kələfinmi dolaşdır,
düyünmü düşüb, başımı qarışdır?

Allahım,

İblislər canımıza qarışdır tək daraşdır...

Bu gerçək, vəhşət dolu dünyaya bax,
Yorulmuşuq daha,
Ümidimiz, gümanımız bir tək sənədir,
Sənə-sən yaradana,
Sən Allaha!

Şair Azərbaycan xalqının keçdiyi

yolu yaxşı bilir. Özü də zillətlərin, ağrıların, acıların, hamısının şahidi olub. O, doğmalarının Kəlbəcərdən necə didərgin salındıqlarını unutma-yıb. Azərbaycan qadınları, gəlinlər, qızlar yağı əlinə keçməmək üçün özünü uçurumlardan dərələrə atırdı. Ölümü yağı təhqirindən üstün tuturdu. Bütün bunları yada saldıqca zaman-zaman sanki onun ruhuna da bir ümitsizlik çökürdü. Bəlkə də belə məqamlarda haqqın, ədalətin bərpası olacağına inamını da itirirdi. Amma son anda yenə ulu tanrıya güvəncini yaddan çıxarmır. Yenə ona müraciətlə istəklərini, arzularını çatdırır: “Allahım, bu ümidlərə, diləklərə, sənədən başqa loğman yoxdur, yoxdur... Sən bilirsən bu millətin süfrəsinin tamamını, O süfrədə bircə tikə haram loxma yoxdur, yoxdur... Qismətimə bu torpağı sən yazmışsan, bu torpaqda doğulmuşam, saf bir sevgi, amal ilə bu torpaqdan yoğrulmuşam. Torpağına bəli bu can, torpaq ilə bütöv canam, Mən vətənim, mən torpağam, Azərbaycanım! Başım üstəndən əskik olma, İblis, şeytan uzaq olsun... İmkan vermə, “Allah, Allah” deməkdən dilim-ağzım sazaq olsun! Dilim-ağzım sazaq olsun!” Müəllif yazısında hisslərinə, duyğularına, bir sözlə, emosiyalarına sərhəd qoymur. Ədalətin bu qədər dərəcədə tapdan-masına, haqsızlığın sərhədsizliyinə üsyan edir. Və bu üsyanın elə ulu yaradandan özüne də yönəlik olduğunu gizlətmir.

Tarix göstərir ki, haqsızlıq, ədalətsizlik baş alıb gedəndə insan dözümlü bir tərəfə atır və öz haqqını qaytarmaq üçün ölüm-dirim savaşına qalxır. Yalnız bu zaman ulu yaradan yardımçı olur. Azərbaycan xalqının məşhur məsəli var. Allah deyir ki, sənədən hərəkət, məndən bərəkət. Hər halda xalq düşüncəsinə hopan bu hökm Azərbaycan xalqına da öz haqqını qaytarmaq üçün Allahın yardımına əsas verir.

44 günlük savaş Azərbaycan xalqının tarixi qələbəsi kimi Azərbaycan ordusunun gücü və Allahın kəraməti kimi tarixləşdi, əbədiləşdi.

Müzəffər Ali Baş Komandan Azərbaycan ordusuna və Azərbaycan xalqına güvənərək son və qətiyyətli əmr vermişdi. Dünyanın hər tarixində düşmənin nəyə qadir olduğunu dəqiq öyrənən, öz qüvvələrinin hesabını yaxşı bilən, mövqeyində sabit-qədəm olan sərkərdələr son anda tarixə qələbə hökmü yazır. Azərbaycan ordusunun Ali Baş Komandanı da dünyanın böyük güc mərkəzləri qarşısında sarsılmaz siyasi iradə nümayiş etdirdi. Dünyanın hər erindən axıb Azərbaycana gələn jurnalistlər müharibənin anatomiyasını açmaq üçün ən müxtəlif yollara əl atırdılar. Əlbəttə, onlar Azərbaycan prezidenti ilə də görüşür, ona suallar verirdilər. Bir çoxlarının qərəzli sualları, erməni-pərəst mövqeləri də görünürdü. Amma bütün bunlar Ali Baş Komandanın zəngin mənəvi varlığına, onun qətiyyətinə heç bir zərər vura bilmədi.

(Davamı 9-cu səhifədə)

(Əvvəli 8-ci səhifədə)

Demək olar ki, həmin dövrdə Ali Baş Komandan iki istiqamətdə savaşırdı. Birinci istiqamət orduya bacarıqla komandanlıq etmək, ordunu qələbəyə aparan yolda ona ruh bəxş etmək. Silah-sursatla, hər cür vasitə-lərlə vaxtında təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Preziden tikinci cəbhədə, yəni fikir döyüşlərində də həm tarixi, həm siyasi, həm də hərbi baxımdan hazırlıqlı olduğunu göstərdi, heç bir sual qarşısında sarsılmadı. Həmin dövrdə Ali Baş Komandanın yenilməz təbiətini tərənnüm edən əsərlər yazıldı. Nəğmələr oxundu. Sənədli xronikalarda onun Azərbaycan ordu-suna yenilməz sərkərdəlik gücünü göstərən kadrlar tarixi yaddaşa köçürüldü. İlhamlı bir şair kimi mənəvi mihüiti zəngin olan G.Pənah da Ali Baş Komandanı vəsf edən gözəl bir şeiri ilə "Bütöv bir canıq - Azərbaycanıq" kitabında duyğulanmalarını poetik yaddaşın xəzinəsinə köçürür.

Ali Baş Komandan - alqış, min alqış, Üçrəngli bayrağın Qarabağdadır!
Zəfərlər qazandı, xalqdan güc alıb,

Amma şair ruhu, sənətkar təbiəti haqqı yaxşı görür. Mən deyərdim ki, bəlkə də Allah özünün ən ədalətli hökmünü şairlərin ruhu, şairlərin dili ilə insanlara çatdırır.

Bütün hallarda insanlar baş verən hadisələrin sonluğunu səbirsizliklə gözləyir. İnsanlar yaxşı bilir ki, haqq-ədalət kimin tərəfindədir. Amma bizim xalqımız I Qarabağ müharibə-sinin məğlubiyyət acısını da yaşa-mışdı. Bu günümüzün özü göstərir ki, xalq qələbənin aqlığını çəkirdi. Ona görə də hər kəs Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşməyi özünə borc bilir. Onun unudulmayacaq obrazlı deyi-mi xalqın yaddaşında heç vaxt sarsıl-mayan silah kimi qalacaq. Prezident Azərbaycan ordusunu düşməne öldür-cü zərbə yendirən dəmir yumruğa bənzətmişdi.

Müzəffər Ali Baş Komandanın dö-yüşkən ruhunu tərənnüm edən Gülxani Pənah öz şeirində ən qanadlı duy-ğulanmalardan istifadə edir. Tərənnüm etdiyi obrazın yenilməzli-yini vəsf edir. Onu qəlbinin ən gözəl duyğulan-malı ilə bəzəyə bilir.

Ağzından od tökən "əjdahalar"ın,
Önündə qorxmadın, dayadın, durdun.

tarixi hadisələrdir. Müəllif isə bu möhtəşəm tarixi hadisələrin müəllifi kimi Ali Baş Komandanı görür və ona sonsuz duyğulanmaları ilə sözün, sənətin təşəkkürünü bildirir.

G.Pənah düşünülmüş şəkildə kitabın strukturuna, quruluşuna xüsusi əhəmiyyət verir. Ali Baş Komandanın güvəndiyi dəmir yumruğun mahiyyə-tinə poetik sözü ilə işıq salır. Bu də-mir yumruq Azərbaycan əsgəridir.

G.Pənahın kitabda verilmiş şeiri də elə "Azərbaycan əsgəri" adlanır və II Qarabağ müharibəsinin əsgərlərinə və zabitlərinə həsr olunur.

G.Pənah sanki bir ana möhtəşəm-liyi ilə savaşa yollanan Azərbaycan əsgərlərinin arxasınca su atır. Özünün poetik duyğulanmaları ilə onlara uğur-lu yol diləyir.

Uğurlu yol, Allah sənə yar olsun,
Doğru, dürüst bu dünyada var olsun!
Qazandığın Zəfər adlı bar olsun,
Hey eşidək "ura, ura" səslərin,
Azərbaycan əsgəri!

Şuşa, Laçın, Kəlbəcərdə varam de,
Ağdərədə, Xocavənddə varam de,
Küllü-Qarabağda hər vaxt varam de,
Möhkəm saxla, möhkəm qoru səngəri,

İti aqlın, sərt baxışın, şux qəddin,
Düşməne göz dağıdır, bildir həddin.
Qarabağda düşməne quran hər səddi,
Məzar elə, göm torpağ leşləri,
Azərbaycan əsgəri.

Torpağımdan izini sil, qalmasın,
Qarabağı bir də yada salmasın,
Dövlətim içində dövlət olmasın,
Tərkar etmə babam edən səhləri,
Azərbaycan əsgəri.

Düşməninə qisasını qoyma sən,
Tök qanını, iç qanını, doyma sən,
Kəm gözləri öz əlinlə oymasın,
Olmayacaq bil ki, sonu dərdlərin,
Azərbaycan əsgəri

Məlumdur ki, düşmənin məkrli si-yasəti təkə işgalla kifayətlənmişdir. On-lar Qarabağda Qarabağın tarixi izlərini itirməyə çalışırdılar. Hətta Cəbrayıl-da, Laçında kilsələr tikməyə cəhdlər gös-tərirdilər. Bu da onların saxtakar sima-larının daha bir göstəricisidir. Gülxani Pənah elə bu səbəbə görə Azərbaycan ordusuna xeyir-dua verərəkən tapşırır ki, nəinki düşməni Qarabağdan qov-sunlar, hətta onların izini belə Qarabağdan silsinlər. Yüz minlərlə insanın

Gülxani Pənahın "Bütöv bir canıq - Azərbaycanıq" kitabı üzərində düşüncələr

Qələbə soracağı şəkər, bal dadır.

Güvəndin xalqının mərdlərinə sən,
Düşməndə qoymadıq can Qarabağı,
Ali Baş Komandan, sənə sayəndə
Od tutdu qəlblərdə ümid çıraqı...

Sönmüş ümidlərin piltəsi, yağlı,
Sənin müdrik işin, əməlin oldu.
Silahın qüdrətin, əzmin, iradənin,
İmzalar atdığı qələmin oldu.

Canından can getdi şəhid verdikcə,
Gözündə yaş oldu, sinəndə ağrı.
Sənin qəzəbindən, sənin kinindən
Yağlılar qan qusdu, qanbağır oldu.

Kor gözlər açıldı, lal dillər dindi,
Qan ilə sulandı, hər qaya, hər daş.
Sinəne tuşlanan toplar önündə,
Haqqı, ədaləti çıxardın, qardaş!

Burada şairin Ali Baş Komandanla mənəvi doğmalığı, ona arxalanmaq üçün kifayət qədər inamı da duyulur. O Ali Baş Komandanı özünə qardaş hesab edir. Nə qədər sərrast, nə qədər aydın bir düşüncə ilə düşməni silahla-rının qabağına haqqı, ədaləti çıxaran Ali Baş Komandanı bu şəkildə vəsf et-mək və bu səmimiyyətlə poeziyaya gətirmək hər bir şairə nəsb olan key-fiyyət deyil.

Gülxani Pənah yaxşı bilir ki, az qa-la xalqın inamı sönmüşdü. O görürdü ki, insanlar get-gedə sönmüş inamları-nın işığında Qarabağı görə biləcəkləri-nə şübhə edirlər. Məhz belə bir mə-qamda Ali Baş Komandan bütün vətə-nin bağrında inam və ümid işığını yan-dırırdı. Onun yandırdığı çirağın nuru bü-tün vətənsəvər qüvvələrin ruhuna ya-yıldı. Çox təəssüf ki, həmin qanlı sa-vaş günlərində bəzi ruhən satılmış, mənən ölmüş vətən xainləri xaricdən Azərbaycana iftiralər püskürürdü. On-lar ölüm-dirim savaşına qalxmış əsgər-ləri ruhdan salmağa çalışır, hətta bir çox hallarda ermənilərin guya olmayan haqqının tapdandığını bəyan edirdilər.

Geriyə bir addım atmadın belə,
Bəzən bir vulkandın, bəzən də qordun...

Nifrətin, qəzəbin aşıb daşsa da,
Səbrlə, təmkinlə işini gördün.
Mən şükür, qüdrətli, güclü qardaşım,
Əzilmiş düşmənin leşini gördün.

Sayəndə gözünün yaşı quruyan,
Qaçqının, köçkünün, xoşbəxt yurdun var.
Alqış iradəyə, alqış gücünə,
Səni sevən xalqın, güclü Ordun var.

Sayəndə zəfərin şərbətin içdik,
Hər əsgər arxanda qaya, dağ olsun!
Qaçqınlı, köçkünlü, xaraba yurdlar
Güllü-güüstanlı Qarabağ olsun!

Gün o gün olsun ki, Zəngəzur eli,
Sayəndə qovuşsun doğma yurduna.
Güvənəm böyükdür, yenilməz olan
Dövlətimə, Ali Baş Komandana...

Qüdrətli ordumun rəhbəri sən sən!
İlhamın artıqca gücün var olsun!
Qüdrətli vətənim, Azərbaycanım
Daim sülh içində bəxtiyar olsun.

Ali Baş Komandanın həsr etdiyi şeiri ikinci hissəsi daha nikbin duyğular üzərində köklənib. O artıq qeyd edir ki, yenilməz komandanın sayəsində yurdsuzluğa düşər olmuş insanların al-qışları ən böyük mükafat kimi səslənir. Xalq işğal ruhundan çıxış, mənən rahat nəfəs alır. Bu elə bir duyğudur ki, yalnız qələbə ilə insanın qəlbində pərvəriş tapa bilər. Hətta müəllif azad olunmuş Qarabağı tərənnüm edə-edə gələcək arzularını da dilə gətirir. O inanır ki, bu cür əzmkarlıq Azərbaycan xalqının itirilmiş tarixi torpaqlarını da qaytarmaq gücündədir. Zəngəzurun da tezliklə işğaldan azad olacağına inamını da gizlətmir. Azərbaycan - Naxçıvan yolunun açılması əslində tarixi bir eranın başlanğıcı olacaq. Şərqlə Qərb bu yolla birləşəcək. Dünyanın hərəkət yolları azad nəfəs alacaq. İnsanlar öz rifahlarının yeni mərhələsinə başlayacaqlar. Bütün bunlar möhtəşəm

Azərbaycan əsgəri.

Çalın-çarpaz dağ çəkili sinələr,
İnanmıram intiqamsız sönlər.
Qarabağın tapdaq altıda sənələr,
Qaytar yurda qaçqın, köçkün elləri,
Azərbaycan əsgəri.

Bəzən deyirlər ki, ədəbiyyat insan-ların ruhuna tarixdən daha artıq təsir etmək gücündədir. Zənnimcə, bu fikir-də kifayət qədər həqiqət var. Çünki şair, sənətkar emosiyası ilə süslədiyi sözünün ruhunu insanların qəlbinə kö-çürə bilir. Ona görə də Gülxani Pəna-hın Şuşanı, Kəlbəcəri, Laçını yada sal-ması, Ağdərəni, Xocavəndi xatırlatma-sı təsadüfi ola bilməz. Çünki bu yerlə-ri tutmuş olan düşməni onu Azərbay-can xalqına qaytarmaq niyyətində de-yildi. Çünki düşməni yaxşı bilir ki, bu adları çəkilmə tarixi məkanlar Azər-baycan xalqının taleyi üçün nə demək-dir. G.Pənah "Bütöv bir canıq - Azər-baycanıq" misrasındakı enerji ilə süs-lənmiş kitabında tez külli Qarabağın təbiətini yada salır. Və bunu da təsa-düfi hesab etmək olmaz. Çünki bu tə-biət Azərbaycana möhtə-şəm Hacı-bəylilər nəslini yetirib. Mehmandarov-lar, Köçərilər, Şuşins-kilər və qeyriləri Azərbaycanın elə böyük sərvətidir ki, bu sərvətlərdən ruhən qidalanmaq bəs edir ki, Azərbaycan xalqı ən çətin du-rumda belə öz gücünü toplayıb ayağa dura bilsin. Şuşanın poeziya məclislə-ri, Xurşudbanu Natəvan, Xudafərin körpüləri, Dirili Qurbani. Maralyanlı Aşıq Pəri - bütün bunlar Qarabağın ecazkar nişanlarıdır. Hər birimiz tarix yolunu aradıqca bu nişanları görə və ondan güc alırıq. Görünür, Gülxani Pənah özü də sadaladığı mənəvi sərvətləri ordunun güc mənbəyi hesab et-mək nə qədər haqlı olduğunu yaxşı bi-lir. Ona görə də Azərbaycan əsgərinə yenilməzlik nəğməsi oxuyur.

Tax düşmənin sinəsinə süngünü,
Qov yurdumdan o qaçqalı, tülkünü.
Birə ilə doldur onun kürkünü,
Qorxusundan qoy tutulsun dizləri,
Azərbaycan əsgəri.

çadırlarda yaşadığı acıları necə yaddan çıxarmaq olar. Arazda qərç olan gü-nahsız körpələrin acı taleyini vandal ermənilərə necə bağışlamaq olar?! Əl-bəttə, qisas qiyamətə qalmaz deyiblər. Vaxt gəldi Azərbaycan əsgərihaqqı ni-zama qaytardı. Amma şair yenə nara-hatdır. O düşünür ki, əgər Azərbaycan əsgəri düşməne nəfəslik yeri qoysa, onlar yenidən Azərbaycan torpaqlarına diş qıcayacaq, yurdu yenidən yağmalamaq istəyəcəklər. Ona görə də ilanın başını hətta öz yurdunda belə əzməyi oğul-övlad gözündə gördüyü Azər-baycanın igid əsgərlərinə və zabitlərinə bir ana tapşırığı kimi verir. Gülxani Pənah bir ana nigarançılığı ilə deyir:

Yenə gəlib şər toxumun əkəcək,
Yenə gəlib qanımızı tökəcək,
İblis, şeytan "sülh, barışıq" biləcək?
Unutma ha, o bir iblis, sərsəri...
Azərbaycan əsgəri.

Qusdur ona yediyini torpaqda,
Qisas gözlər çəmən, çiçək, yarpaq da,
Kəs ayağın patavada, sapoqda.
Qarış-qarış azad elə elləri,
Azərbaycan əsgəri.

Bircə qarış əsir torpaq qalmasın,
Düşməni yurdda bir də binə salmasın,
Kəs nəfəsin, yurdda nəfəs almasın,
Yıx başına o qurduğu səngəri,
Azərbaycan əsgəri.

Düşməni elə bildirdi ki, əgər isteh-kamlar qursa, xaricdən güclər, qüvvə-lər alsın, tutduğu əraziləri özündə sax-laya biləcək. Amma tarix göstərdi ki, qətiyyətin qarşısında, inamlı xalq və ordu birliyinin qarşısında, müzəffər Ali Baş Komandan iradəsinin qarşısın-da dayana biləcək qüvvə yoxdur. G.Pənah inanır ki, bir daha düşməni Azərbaycan torpaqlarında özbaşınalıq edə bilməyəcək. O, dəmir yumruğun əbədi sarsılmazlığına inanır.

(Davamı var)